

DE ZELDZAME HUISDIERRASSEN VAN NOORD AMERIKA

door A.R. Kuit, "Het Spelderholt", 7361 DA Beekbergen.

Inleiding

Het Amerikaanse continent is van oorsprong niet rijk aan huisdieren. Verreweg de meeste soorten en rassen die thans worden aangetroffen zijn ingevoerd na de ontdekking van dit werelddeel door Columbus in 1492.

Voor zover we weten hielden rond 1500 de meeste indianenstammen honden voor de jacht en werden in niet gedomesticeerde vorm bisons en rendieren aangetroffen. De meeste van deze honderassen zijn verloren gegaan of opgenomen in de later geïmporteerde soorten. Er is één uitzondering, de Canadese eskimohond. Deze wordt nog gehouden in de oorspronkelijke staat en het voortbestaan lijkt bij de tegenwoordige belangstelling voor dit ras wel verzekerd.

Twee soorten pluimvee, de kalkoenen en de muskuseenden, komen reeds sinds prehistorische tijden voor in Mexico en Midden-Amerika. We moeten echter veronderstellen dat de verspreiding in Noord-Amerika is gelopen via de oude wereld.

Importen uit de oude wereld

De import van huisdieren uit de rest van de wereld, met name uit Europa, is geen konstante stroom geweest. In de zestiende eeuw hadden de Spaanse en Portugese zeevaarders grote invloed en zij brachten paarden, ezels, runderen, varkens, schapen, geiten en kippen naar vooral het zuidelijk deel van de Verenigde Staten. In de zeventiende en achttiende eeuw was de intensiteit van de import veel geringer. Het ging toen vooral om paarden en runderen uit Frankrijk en Engeland.

In de negentiende en het begin van de twintigste eeuw, toen er met name in Groot Brittannië de teelt van nieuwe rassen sterk tot ontwikkeling kwam, vonden deze fok-produkten ook in Amerika een gretige aftrek en overstroonden zij geheel Canada en de Verenigde Staten.

Enkele daarvan, zoals Shorthorn-runderen en de Down-schapen zijn daar nu van meer betekenis dan in het oorspronkelijke moederland. De laatste 25 jaar wordt regelmatig uit Europa geïmporteerd voor het maken van kruisingen, bijvoorbeeld Limousin uit Frankrijk en Braunvieh uit Zwitserland. De tegenwoordige stand van zaken bij de landbouwhuisdieren" die in meerdere of mindere mate zeldzaam zijn, wordt hierna besproken.

Paarden

De mustang. De mustang is een ras met veel bloed van Spaanse paarden die reeds in de zestiende eeuw werden geïmporteerd. Veel van de wilde paarden in het westen van de Verenigde Staten voeren ook dit bloed. Het voortbestaan is mede daardoor redelijk verzekerd.

De American Cream Draft. Het Amerikaanse crèmekleurig trekpaard is een ras dat in het midden westen werd gefokt om de bijzondere kleur, fletsblauwe ogen en een crèmekleurig baarkleed. In de jaren vijftig heeft men er terwille van het voortbestaan extra publiciteit aan gewijd, doch zonder tastbaar resultaat. Het ras wordt als uitgestorven beschouwd.

Het Sable-Island paard. Het Sable eiland ligt ten westen van Nova Scotia in de Atlantische Oceaan. Het is een onbewoonde zandplaat waar een 250-tal wilde paarden wordt gehouden van wellicht Spaanse origine. Zo nu en dan werd

bloedverversing toegepast. Het zijn kleine paarden, die grotendeels op helmgras kunnen leven. Ze worden door de staat beschermd.

Het Canadese paard. Dit is een veelzijdigheidspaard van Franse origine, in hoofdzaak zwart van kleur. Het is nooit een groot ras geweest, maar wel vaak voor kruising gebruikt. Sinds de vorige eeuw is er een stamboek waarin in 1982 120 merries stonden ingeschreven. De overheid van Quebec besteedt er aandacht aan.

De Newfoundland pony. Het zijn kleine geharde ponies van niet goed bekende origine. Pas in 1982 is een stamboek opgericht, waarin toen in eerste instantie niet meer dan 20 dieren werden ingeschreven.

Ezels

Poitou ezel, tekening P.L. Bergström

Het meest belangrijk zijn de wilde ezels die voorkomen in beschermde gebieden van het westen van de Verenigde Staten.

In de staat New York wordt nog een kleine kudde Poitou-ezels in stand gehouden. Het is een belangrijke reserve voor de fokkerij in Frankrijk, waar het ras erg zeldzaam is geworden.

Runderen

De Texas Longhorn. Uit Spanje geïmporteerde runderen vormen de basis van dit ras. Na een periode van sterke achteruitgang beleeft de Longhorn weer een periode van bloei. Reden daarvoor is het gebruik van stieren voor kruising met andere vleesrassen. Er zijn nu 45.000 volbloeds geregistreerd. Tekening P.L. Bergström

De Dutch Belted. Een ras met lakenvelder tekening en familie van de Nederlandse Lakenvelder door importen rond 1800. In 1981 waren er 8 stieren en 51 koeien geregistreerd. Er liep toen ook een verbeteringsprogramma, waarvoor kruisingen met Holstein-Friesian werden aangelokt.

De Canadian. Het Canadese ras is gelokt uit importen uit Normandië en Brittannië in de zestiende en zeventiende eeuw. Het zijn kleine zwarte of bruine melkkoeien. In het stamboek staan 12.000 dieren ingeschreven. Voor verbetering worden wel bruine Zwitsers gebruikt.

De Devon en andere witrug variëteiten. Van het melktype van de Devon zijn niet meer dan een vijftigtal over. Het totaal aantal koeien met witrugtekening schijnt ook niet hoog te zijn; men schat het op ongeveer zeshonderd.

Schapen

De grootste belangstelling geniet ongetwijfeld het Navajo schaap, afstammeling van de Spaanse Churro-schapen, dat vooral heeft stand gehouden bij de indianen in het zuidwesten van de Verenigde Staten. De schapen geven een ruwe wol met veel variatie in kleur, welke wordt gebruikt voor de traditionele dracht. Sommige schapen zijn vierhoornig; een vijfhonderdtal wordt als min of meer zuiver beschouwd.

In Amerika worden voorts kudden gehouden van het Soay-ras, de Teeswater en de Wiltshire Hom. De Shropshire, Southdown en Oxford Down zijn daar meer talrijk dan in Engeland waar ze van oorsprong zijn gefokt.

Geiten

Geiten zijn in de Amerikaanse veehouderij nooit belangrijk geweest. Soms worden ze gebruikt om het struikgewas in toom te houden. De meeste geiten zijn van Spaanse herkomst. Ook de angora-variëteit komt voor.

Varkens

Tot nu toe wordt ook aan het in stand houden van varkensrassen weinig aandacht geschonken.

De Mulefoot is uitgestorven. Andere rassen, met name de Tamworth en de Berkshire zijn in Amerika minder zeldzaam dan in Engeland.

Landelijke organisaties voor bescherming van huisdierrassen

In Amerika wordt tot nu toe weinig systematisch werk gedaan voor het behoud van zeldzame huisdierrassen. In navolging van de Engelse Rare Breed Survival Trust werd in 1977 de American Minor Breed Conservancy opgericht. De meeste activiteiten lagen aanvankelijk in het behoud van runderrassen in New England.

In de Verenigde Staten bestaat ook de Society for Preservation of Poultry Antiquities. Op het gebied van pluimvee is in Noord-Amerika naar verhouding veel baanbrekend fokkerijwerk verricht. Er zal een apart artikel aan worden gewijd.

Bronvermelding

R.D. Crawford. Status of rare and feral domestic animal stocks in Canada and the United States. Proc. 2nd. World Congress on Genetics Applied to Livestock Production, Vol. VI, pp 107-116.

De tekeningen van een Poitou ezel en een Longhorn os zijn van de hand van P.L. Bergström.